

กิตติกรรมประกาศ

หลังจากถูกผลักและดันจากพี่สาว ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤตย์ นิมสมบุญ อาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ให้มาเรียนต่อปริญญาโท แต่ก็ถูกบังคับด้วยเหตุผลของการต่อยอต่อว่าเรียนจบการสื่อสารมวลชน (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) ทำไมต้องไปเรียนต่อทางด้านอื่น แต่สำหรับเหตุผลส่วนตัวของผมที่ประกอบอาชีพหลักในปัจจุบัน คือ อาชีพรับราชการเป็น “ผู้คุม” ทำให้ต้องการเรียนให้ตรงกับสายงาน เพื่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานในหน้าที่ เพราะผมคิดยังไม่คิดไม่ออกว่า “วารสารศาสตร์กับงานผู้คุม” มันเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงเข้ากันได้หรือไม่

ความสงสัยนี้ไม่ใช่จะมีแต่เฉพาะตัวผมเองคนเดียวเท่านั้น เพราะคำถามเพื่อต้องการหาเหตุผลที่ผู้คุมมักโทษมาเรียนวารสารศาสตร์หรือสื่อสารมวลชนนี้ เริ่มตั้งแต่สอบสัมภาษณ์และคำถามย้ำ (ไม่เชื่อหุ) จากอาจารย์ทุกท่านที่เข้ามาสอนและให้นักศึกษาแต่ละคนแนะนำตัว เมื่อจะเริ่มเรียน ซึ่งทำให้เพื่อน ๆ ร่วมรุ่นทุกคนรู้สึกตื่นเต้นที่มีเพื่อนร่วมรุ่นเป็นผู้คุมมักโทษ เพราะตามปกติคนทั่วไปก็ไม่ค่อยมีใครอยากรู้จักกับผู้คุมมากนัก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะมีอคติกับภาพ Stereotype ที่ว่า “ผู้คุมโหด”

อาจเป็นเพราะความเป็นผู้คุมประกอบกับอายุ (เหลือ) น้อยที่สุด จึงเป็นที่เคารพ-รักจากเพื่อน ๆ ทำให้การเรียนและการเล่นเป็นไปได้ดีไม่มีปัญหา จนกระทั่งการเรียนในห้องจบลงและเริ่มทำวิทยานิพนธ์ โดยผมเลือกทำวิทยานิพนธ์เชิงคุณภาพ เนื่องจากเป็นศัตรูกับวิชาสถิติที่เกือบเอาชีวิตไม่รอด

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อสารผ่านจดหมายนักโทษ: บทวิเคราะห์อำนาจและการจัดระเบียบวินัยแห่งคุก” นี้ ผมคิดว่าเกิดขึ้นได้ด้วยโชคดีของผม เนื่องจากงานในหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเซ็นเซอร์จดหมายโดยตรง และการสื่อสารที่เกี่ยวกับนักโทษก็ยังไม่ค่อยมีใครทำวิจัย ทำให้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมสุข หินวิมาน ได้กรุณาให้ความสนใจเป็นพิเศษ และรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้ทำให้เพื่อน ๆ อิจฉาอย่างมาก และเมื่อเข้ามาทำวิทยานิพนธ์แล้วจึงรู้ว่า “สวรรค์มีจริง” เพราะอาจารย์ดูแลอย่างดีมาก นิด (บังคับ) ตรวจงานทุกอาทิตย์ ฝึกให้วิเคราะห์หัวข้อเรื่องด้วยทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ด้วยตนเอง ทำให้บางครั้งพิมพ์งานส่งให้อาจารย์ 10 กว่าแผ่น อาจารย์ไม่ยอมรับ ทั้งหมดเลยหรือบางครั้งส่งงานมา 20 กว่าแผ่น อาจารย์บอกว่าใช้ได้เพียงแผ่นเดียว ทำให้กว่าจะรอดบทที่ 2 เล่นเอาหมดไปทั้งเทอม แต่ความพยายามอยู่ที่ไหน

ความสำเร็จย่อมอยู่ที่นั่น แต่ความสำเร็จไม่ได้มาจากตัวผมคนเดียว แต่มาจากความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ ทุกคนของรุ่น MA 22 ที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจ

ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับ น้องด้อม (วุฒินันท์ สุนทรขจิต) ที่ช่วยค้นหาหนังสือและแบกหนังสือมาให้ และว่าที่ดอกเตอร์ น้องต๋อ (ต่อสิทธิ์ กลีบบัว) ที่ถ่ายสำเนาหนังสือทางสังคมวิทยา มาให้ทั้งเล่ม และน้องอ้อม (จันทิมา ปัทมธรรมกุล) ที่ช่วยเอา Sheet เกี่ยวกับเรื่องวาทกรรมและทฤษฎีเรื่องอำนาจมาให้อ่าน เพราะกว่าจะอ่านเรื่องวาทกรรมและทฤษฎีเรื่องอำนาจได้เข้าใจก็ทำเอาปวดหัวอย่างแรง เนื่องจากเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ดังนั้น การใช้คำพูด หรือศัพท์ภาษา จึงเป็นเรื่องใหม่ไม่เหมือนของทางด้านวารสารศาสตร์ที่คุ้นเคย

นอกจากนั้น สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ กำลังใจ จากน้องจ๊ับ (อาทิตย์ รัตนโอฬาร) น้องถั่ว (ก่าพล ดวงพรประเสริฐ) น้องต๋ม (พิทักษ์ ปานเปรม) ที่ทั้งร่วมกันเรียน และร่วมกันสังสรรค์เป็นประจำทุกคำคืน เพื่อระบายผ่อนคลายความเครียดในช่วงขณะทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งกำลังใจจากเพื่อน ๆ MA 22 ทุกคน ที่ร่วมแบ่งเบาความทุกข์ในการทำวิทยานิพนธ์ เมื่อพบกันในห้องสมุดหรือติดต่อทางโทรศัพท์ด้วยการให้คำพูดที่ทำให้เกิดกำลังใจว่า “สู้ๆ”

นอกจากนั้น ผมขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. จิตระพี ทรัพย์แสนดี ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รุจน์ โกมลบุตร และอาจารย์ศิริมิตร ประพันธ์ธุรกิจ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและชี้แนะแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและขอขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับการดูแลการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดีของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จนเพื่อน ๆ อิจฉา เมื่อเล่าถึงความกรุณาของอาจารย์ในการให้การปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นการแนะนำหนังสือให้อ่าน หรือการตรวจแก้การใช้คำ และประโยคในการเขียนจนสามารถทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเสร็จสิ้นลงในที่สุด

สุดท้าย ผมต้องขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นฤตย์ นิมสมบุญ พี่สาวที่คอยให้กำลังใจและช่วยเหลือมาตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนรู้หรือการดำเนินชีวิต และขอขอบคุณอีกครั้งที่พี่ชี้แนะให้เรียนคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน เพราะผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่องการสื่อสารผ่านจดหมาย (นักโทษ) นี้ มีประโยชน์มากต่อการกำหนดนโยบายของกรมราชทัณฑ์ในการปฏิบัติต่อนักโทษ ซึ่งประโยชน์นี้ก็คือคำตอบของคำถามที่ทุกคนเคยสงสัยว่า “ทำไม? ผู้คุมถึงมาเรียนวารสารศาสตร์”

และสุดท้ายของสุดท้าย คุณพ่อสุภพัต นิ่มสมบุญ และคุณแม่ศรีบาล นิ่มสมบุญ (ศิริประยงค์) ผู้ให้กำเนิด ให้ชีวิต ให้ความรัก ความห่วงใย และให้อาณัติ แม้ท่านทั้งสองจะไม่ค่อยได้พูดอะไรมาก แต่ผมรู้ว่าท่านทั้งสองมีความสุขในความสำเร็จทุกอย่างของลูกคนนี้ ผมขอกราบเท้าท่านทั้งสองด้วยดวงใจแห่งความรัก ความกตัญญู

ชาญชัย นิ่มสมบุญ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2550